

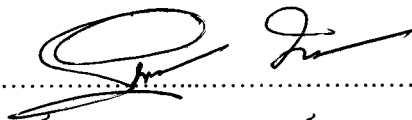
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง
อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

จุฬารัตน์ คนเพียร

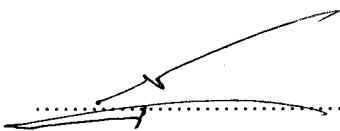
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤศจิกายน 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

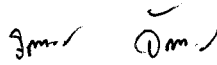
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ จุฬารัตน์ คนเพียร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

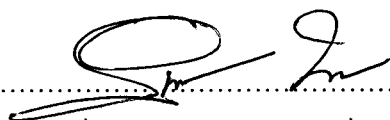
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

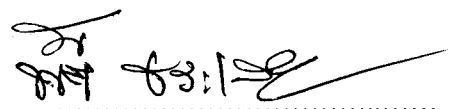
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.กิจฐเขต ไกรवास)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.รชฎ จันทร์น้อย)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญย์ ธารเสนา)
วันที่...16...เดือน.....พฤศจิกายน.....พ.ศ....2558.....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.อุษณากร ทาวะรัมย์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในความกรุณาไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ของวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยนำความรู้ที่ได้มาผสมผสานจนสามารถทำงานวิจัยได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เลื้อชัย วงษ์ทอง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา นายสุชาติ แสงไวศยสุข ตำแหน่ง นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลสองคลอง และนายชนะ หวานณรงค์ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณจากใจจริง

จุฬารัตน์ คนเพียร

56930050: สาขาวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต/ ประชาชน/ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง

จุฬารัตน์ คนเพียร: คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา (QUALITY OF LIFE AMONG PEOPLE IN SONGKHLONG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHOE BANG PAKONG, CHACHOENSAO PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: อุษณากร ทาวะรัมย์, ปร.ด. 74 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ชุมชนที่อยู่อาศัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยและมีทะเบียนบ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้ในการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยสถิติ F-test และเมื่อพบความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธี Scheffe นอกจากนี้กรณีไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของ F-test จะเลือกใช้สถิติ Welch และ Brown-forsythe ในการทดสอบ

ผลการศึกษารูปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 30 ปีลงมา มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 ตามลำดับ คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดี (คะแนนรวม = 104) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีคะแนนระดับคุณภาพชีวิตสูงเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านร่างกาย ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และชุมชนที่อาศัยอยู่ต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

56930050: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.

(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: QUALITY OF LIFE/ PEOPLE/ SONGKHLONG SUB-DISTRICT

ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

JURARAT KONPIAN: QUALITY OF LIFE AMONG PEOPLE IN SONGKHLONG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, AMPHOE BANG PAKONG, CHACHOENGSAO PROVINCE. ADVISOR: AUSANAKORN TAVAROM, Ph.D. 74 P. 2015.

The purposes of this study were to investigate the level of quality of life among people living in Songkhlong Sub-district Administrative Organization, Amphoe Bang Pakong, Chachoensao Province and to compare their level of quality of life as classified by gender, age, marital status, educational level, amount of income, and areas of residency. The subjects participating in this study were 400 people living in Songkhlong Sub-district Administrative Organization, Amphoe Bang Pakong, Chachoensao Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire with the level of reliability of 0.92. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and F-test. To test the differences between pairs, the post hoc test of Scheffé was operated. Also, if the assumption of F-test is not met, the test of Welch and Brown-Forsythe is used.

The results of the study revealed that the majority of the subjects were female, aged lower than 30, married, holding a bachelor's degree, having 3-4 family members and monthly income of 10,001-20,000 baht. Also, most of them had lived in the village number 6 located in Songkhlong Sub-district Administrative Organization, Amphoe Bang Pakong, Chachoensao Province. The results of the study revealed that the level of quality of life among people living in Songkhlong Sub-district Administrative Organization was found at a good level (total score of 104). When considering each aspect, the aspect in relation to social relationship was rated at the highest level, followed by mental aspect, environment, and physical aspect, respectively. Based on the results from the comparison, it was shown that there were statistically significant differences in the level of quality of life among the subjects with different educational level, marital status, and monthly income at a significant level of 0.05. Finally, no statistically significant differences were found in the level of quality of life among the subjects with different gender, age, number of family members, and areas of residency.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีของคุณภาพชีวิต.....	9
ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
วิธีการวิจัย.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
เกณฑ์การแปลผล.....	37
4 ผลการวิจัย.....	38
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	40
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	45
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลการวิจัย.....	56
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	68
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	74

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1-1 การสังเคราะห์ตัวแปร.....	4
2-1 จำนวนประชากรตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	24
2-2 สังเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อคุณภาพชีวิต.....	29
3-1 แจกแจงประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยทำการจัดทำแบบ สัดส่วน.....	33
3-2 ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต.....	34
4-1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	38
4-2 ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามภาพรวมและรายด้าน.....	40
4-3 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านร่างกาย.....	41
4-4 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านจิตใจ.....	42
4-5 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	43
4-6 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านสิ่งแวดล้อม.....	44
4-7 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ.....	45
4-8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ.....	46
4-9 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ.....	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
4-11 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
4-12 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	48
4-13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสภาพการสมรส.....	49
4-14 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	49
4-15 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	50
4-16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว.....	50
4-17 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนสมาชิก ในครอบครัว.....	51
4-18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนตามรายได้ต่อเดือน.....	51
4-19 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-20 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ ต่อเดือน.....	52
4-21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนตามชุมชนที่อาศัยอยู่.....	53
4-22 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามชุมชนที่อาศัย.....	54
4-23 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นทรัพยากรสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี และมีความเป็นอยู่ที่มีสุข ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสภาพจิตใจที่ดีสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น หากประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมทำให้มีความสามารถในการพัฒนาทั้งตัวเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุด ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมก็จะลดลงหรือหมดไปได้ (สามารถ สง่างาม, 2554)

การทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีหรือคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นหน้าที่สำคัญของภาครัฐ และเอกชนที่ต้องร่วมมือกันจัดหาและส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถและมีศักยภาพที่ขจัดความยากจนและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น โดยการนำเครื่องมือหรือกิจกรรมตามนโยบายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีสถานศึกษาการให้บริการทางสาธารณสุข การจัดระบบสาธารณสุขปฐมภูมิ สาธารณูปการ และดำเนินนโยบายเร่งด่วน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางสังคมให้ประชาชนสามารถนำศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การฝึกอบรมหรือฝึกทักษะด้านอาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรม อย่างไรก็ตามการพัฒนา ยังคงมีความแตกต่างกันในพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งความแตกต่างกันของลักษณะของประชาชน ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม สภาพแวดล้อม ส่งผลให้การพัฒนาและระดับความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของประชาชนมีความแตกต่างกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน มีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542)) ในท้องถิ่นหลายรูปแบบ เช่น การจัดสรรงบประมาณให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการเอง หรือให้การสนับสนุนประชาชนเสนอโครงการเข้ารับงบประมาณไปดำเนินการซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะตั้งแต่ มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 เพื่อกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

ในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการ สาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ในการดูแลประชาชนในท้องถิ่น โดยสรุปคือรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุน อบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาลดรายวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและ พัฒนาคือเป็นปีกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการ ให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ และจากภารกิจที่รับการถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การ บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ที่กล่าวมาข้างต้นย่อมจะ ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น และภารกิจหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ งานสวัสดิการสังคม งานสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส (วุฒิสาร ตันไชย, 2544)

องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีขนาดพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 29,374 ตารางกิโลเมตร จัดเป็นตำบลขนาดใหญ่ มีบ้านเรือนอาศัยอยู่ประมาณ 1,775 ครัวเรือน และมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 9,206 คน จำแนกออกเป็น ประชากรชาย 4,605 คน หญิง 4,601 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557) ทั้งนี้ไม่รวม ประชากรแฝงที่อพยพเข้ามาใช้แรงงาน ประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง ประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น ประมง ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ และพนักงาน บริษัทเอกชน/ โรงงาน องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง มีเขตติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างรวดเร็วมีการขยายตัวด้านที่อยู่อาศัยอย่าง หนาแน่น จากการขยายตัวของชุมชนทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม นำไปสู่ปัญหาค่าครองชีพที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชน การดำเนินชีวิตของประชาชน ในพื้นที่ลำบากขึ้นประชาชนขาดความมั่นคงในอาชีพ รายได้ตกต่ำ สุขภาพจิตตกต่ำ (องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง, 2557)

ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและชีวิตความเป็นอยู่ของ คนในชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนหลายด้าน ประชากร ส่วนใหญ่จึงยังต้องการการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานรัฐ องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง จึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ขจัดความยากจน ลดปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน ส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้เพิ่มเพื่อให้ประชาชน ในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผู้วิจัย ปฏิบัติงานเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน ซึ่งมีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและเสนอแนะเพื่อประกอบการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาโครงการพัฒนาต่าง ๆ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนตรงตามเป้าหมาย ประกอบกับยังไม่เคยมีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อนอันจะนำมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งเป็นประโยชน์และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลองต่อไป และเพื่อเป็นกรณีศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อื่น ๆ ทั้งนี้ ได้ใช้เครื่องมือชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-Thai) 26 ตัวชี้วัด มาเป็นแนวคิดในการศึกษาคุณภาพชีวิต ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

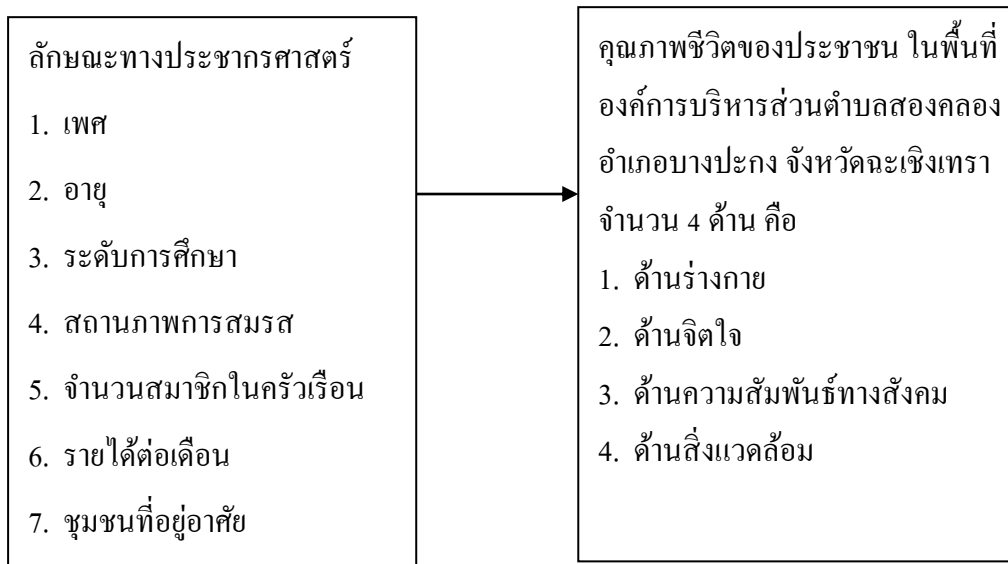
1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และชุมชนที่อยู่อาศัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาคูณภาพชีวิตของประชาชนในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำตัวชี้วัดขององค์การอนามัยโลก ชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-Thai) 26 ตัวชี้วัด มาเป็นแนวคิดในการศึกษาคูณภาพชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อศึกษาคูณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงกำหนดกรอบการศึกษาได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อคุณภาพชีวิตซึ่งนำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระ ในกรอบแนวคิด ดังนี้

ตารางที่ 1-1 การสังเคราะห์ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ	แหล่งที่มา
เพศ	อาบบุญ คำทิพย์ (2555), สามารถ สง่างาม (2554), ปกรณ์ วามวานิชย์ (2553), วินัย อำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)
อายุ	ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557), อาบบุญ คำทิพย์ (2555), วินัย อำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)
ระดับการศึกษา	อาบบุญ คำทิพย์ (2555), สามารถ สง่างาม (2554), ทิพย์อรุณ สมภู (2552), วินัย อำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)
สถานภาพการสมรส	อาบบุญ คำทิพย์ (2555), ปกรณ์ วามวานิชย์ (2553)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557), สามารถ สง่างาม (2554)

ตารางที่ 1-1 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	แหล่งที่มา
รายได้ต่อเดือน	ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557), สามารถ สง่างาม (2554), ปกรณ์ วามวานิชย์ (2553), วินัย อำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)
ชุมชนที่อยู่อาศัย	สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)

สมมติฐานในการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 6 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน
- สมมติฐานที่ 7 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL-BREF-Thai) 26 ตัวชี้วัด และเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และชุมชนที่อยู่อาศัย

ตัวแปรตาม คือ ระดับคุณภาพชีวิต แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

ศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมี 10 หมู่บ้าน ได้แก่ 1) หมู่ที่ 1 บ้านรางตาสอน 2) หมู่ที่ 2 บ้านคลองเจริญวัย 3) หมู่ที่ 3 บ้านแสมขาว 4) หมู่ที่ 4 บ้านคลองลาดกระจุต 5) หมู่ที่ 5 บ้านคลองตาเอี่ยม 6) หมู่ที่ 6 บ้านสองคลอง 7) หมู่ที่ 7 บ้านคลองปีกกา 8) หมู่ที่ 8 บ้านคลองขุดใหม่ 9) หมู่ที่ 9 บ้านหงษ์ทอง และ 10) หมู่ที่ 10 บ้านสีลัง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มีนาคม-กันยายน พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 7 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตในประชาชนที่มีลักษณะต่าง ๆ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. ผลของการศึกษาสามารถนำไปข้อมูลประกอบการพิจารณาในด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในกลุ่มลักษณะต่าง ๆ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณภาพชีวิต หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนเองในเรื่องของระดับชีวิตที่ดี มีความสุข ภายใต้อิทธิพล

ทางสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนที่อยู่อาศัยในตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง เกี่ยวกับสภาพร่างกายของตนเองซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยตัวชี้วัด คือ การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การพักผ่อน หลับนอน การทำงาน

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง เกี่ยวกับสภาพจิตใจของตนเอง ประกอบด้วยตัวชี้วัดคือ ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความมั่นใจกำลังใจในการดำเนินชีวิต

คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับตนเองกับบุคคลอื่น ๆ ประกอบด้วยตัวชี้วัดคือความสัมพันธ์กับตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การได้รับรู้ว่าตนเองได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ เพศหรือการมีเพศสัมพันธ์

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยตัวชี้วัดคือ การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายที่ศิการคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการสุขภาพ บริการทางสังคม การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่และมีทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเลือกศึกษาประชาชน 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย 1) หมู่ที่ 1 บ้านรางตาสอน 2) หมู่ที่ 2 บ้านคลองเจริญวัย 3) หมู่ที่ 3 บ้านเสมฆาว 4) หมู่ที่ 4 บ้านคลองลาดกระจุต 5) หมู่ที่ 5 บ้านคลองตาเอี่ยม 6) หมู่ที่ 6 บ้านสองคลอง 7) หมู่ที่ 7 บ้านคลองปึกกา 8) หมู่ที่ 8 บ้านคลองขุดใหม่ 9) หมู่ที่ 9 บ้านหงษ์ทอง และ 10) หมู่ที่ 10 บ้านสีลัง

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับสถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้จากการทำงานประกอบอาชีพของประชาชนเพื่อนำมาอุปโภค บริโภคในครัวเรือน

อายุ หมายถึง จำนวนปีเต็มของอายุที่นับถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ช่วงอายุ ได้แก่ ช่วงอายุตั้งแต่ 30 ปีลงมา ช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ช่วงอายุระหว่าง 51-60 และช่วงระหว่าง 60 ปีขึ้นไป

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคู่ตามกฎหมายของ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเป็น 3 สถานะ ได้แก่ สถานภาพโสด สถานภาพสมรส สถานภาพหม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ ไม่ได้เรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. อนุปริญญา/ ปวส. และ ปริญญาตรีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีของคุณภาพชีวิต
 - 1.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต
 - 1.2 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
 - 1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต
 - 1.4 การประเมินระดับคุณภาพชีวิต
2. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีของคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

นักวิชาการหลายสาขาได้ให้ความหมาย และเสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของคำว่า “คุณภาพชีวิต” ในทัศนะที่ต่างกัน ดังนี้

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนิท สมัครการ (2538) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพพอสมควร ทั้งกายและจิตใจ สุขภาพ คือ ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ เช่น การได้รับการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนจากครอบครัวอย่างดีพอมีสภาพอนามัยแข็งแรง การศึกษาดี อาชีพการงานดี โอกาสเลื่อนฐานะตามความเหมาะสม มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ส่วนความสุขใจ คือ การหล่อหลอมปัจจัยทางด้านความเชื่อค่านิยม ศีลธรรมและจริยธรรม ให้เกิดความสมดุล

สุนน อมรวิวัฒน์ (2525) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพซึ่งเป็นชีวิตที่อยู่รอด อยู่ดี อยู่อย่างมีหลักการ และบุคคลนั้นสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาได้เพื่อดำเนินชีวิตไปอย่างสงบตามอัธยาศัย

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ (2521 อ้างถึงใน วิฑูรย์ เดโช, 2541, หน้า 12) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพอันเป็นชีวิตที่ไม่เป็นภาระไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจมีความเพียบพร้อมและความสามารถที่จะดำรงสถานภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและค่านิยมของสังคม กับสามารถแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้าหรือปัญหาที่ซับซ้อนได้

กุหลาบ รัตนสังขธรรม และคณะ (2535, หน้า 10-11 อ้างถึงใน กิตติ ประพิตรไพศาล, 2550, หน้า 19) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ซึ่งได้รวมเอาทุกด้านของชีวิตไว้หมด ซึ่งมีชีวิตบุคคลสามารถ ดำรงอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถแสดงมิติต่าง ๆ ของคุณภาพชีวิตไว้ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึง อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อาศัยอยู่ สุขภาพอนามัย พลังงาน สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัวและในการประกอบอาชีพ

2. คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ หมายถึง การพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณภาพ ประโยชน์ความนิยม ชมชอบในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความอบอุ่นในครอบครัวและในชุมชน ความรักและ ความเป็นเจ้าของที่มีต่อหมู่คณะ

3. คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง ภาวะแวดล้อมที่บริสุทธิ์ สะอาด และเป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะในดิน น้ำ อากาศและเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็น แก่การดำรงชีพ และการคมนาคมที่สะดวก

4. คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม หมายถึง โอกาสในการศึกษาและ การประกอบที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ความเป็นธรรมด้านรายได้ ความร่วมมือร่วมใจในสังคมความเป็นระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และมีค่านิยมสอดคล้องกับหลักธรรมในศาสนา

5. คุณภาพชีวิตด้านความคิด หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิตและชุมชน กับการศึกษา วิชาชีพ ความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของตัวเอง การยอมรับตัวเอง และการมีเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสม

6. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง ความมีคุณธรรมในตัวเองและสังคม เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความมีเมตตากรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูล กตัญญูกตเวที ความจงรักภักดีต่อชาติ ความศรัทธา ในศาสนาความเสียสละ และการยกเว้นอบายมุขต่าง ๆ

ปราชญา กล้าผจญ (2545, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง การที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีคุณภาพ มีความเป็นอยู่ที่ดี เป็นชีวิตที่พึ่งตัวเองได้

และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข มนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ยืนยาว เพียบพร้อมด้วยความสุขและความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ เมื่อมนุษย์เติบโตขึ้น ต้องหางานทำ ก็ปรารถนาที่จะมีชีวิตการทำงานที่มีคุณภาพ (Quality of work life) อีกด้วย งานนั้นต้องเป็นงานที่ทำให้ตนเองเกิดความสุขจากการปฏิบัติหน้าที่การงานนั้น ๆ ด้วย ทำแล้วมองเห็นหนทางที่จะเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

Meeberg (1992 อ้างถึงใน เจษฎา บุญทา, 2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่าเป็นความรู้สึกของความพึงพอใจในชีวิตทั่ว ๆ ไป เป็นความสามารถทางอารมณ์ในการประเมินผลชีวิตตนเอง ตามความพึงพอใจ สภาพที่ยอมรับได้ของสุขภาพทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งจะมีทั้งส่วนที่เป็นจิตวิสัยและวัตถุวิสัย ซึ่งมีความจำเป็นทั้ง 2 ส่วน

ชัยยะ วิหคเหิร (2534, หน้า 34) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิต หมายถึง การได้รับปัจจัยสี่ในระดับที่พอเพียง ที่จะรักษาศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ กล่าวคือ มีอาหารบริโภคพอเพียงที่จะทำให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรงและปราศจากโรคภัยไข้เจ็บมีเครื่องนุ่มห่มให้ความอบอุ่นแก่ร่างกายมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมสุขลักษณะและมียารักษาโรคในยามเจ็บไข้ได้ป่วย

องค์การอนามัยโลก (The WHOQOL group, 1994 อ้างถึงใน สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล, วิรวรรณ ตันติวิวัฒน์กุล, วนิตา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิต วงศ์สุวรรณ และราณี พรหมานะจรัสกุล, 2540) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นมโนทัศน์หลายมิติที่ประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านระดับความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพา ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความเชื่อส่วนบุคคลภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยมและเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ได้กล่าวว่า โดยสรุปแล้ว คุณภาพชีวิต หมายถึงระดับการมีชีวิตที่ดี มีความสุข และความพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลในสังคม เป็นการประสานการรับรู้ของบุคคลในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยมและเป้าหมายในชีวิตของแต่ละคน

นอกจากนั้น สุภางค์ จันทวานิช และวิศนี ศิลตระกูล (2539, หน้า 57-58 อ้างถึงใน กิตติ ประพิตรไพศาล, 2550, หน้า 20) มีความเห็นว่า “คุณภาพชีวิต” เป็นแนวความคิดที่ยากจะทำให้เป็นที่ยอมรับในสังคมทั่ว ๆ ไป ด้วยเหตุผล 3 ประการ

1. คุณภาพชีวิตเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่สามารถบรรยาย ดีความ โดยผ่านตัวกรองด้านความคิดและภาษาที่แตกต่างกันความคลาดเคลื่อนจากการมองที่หลากหลายเกิดจากประสบการณ์พื้นฐานความรู้ ประเด็นการนำเสนอและข้อเท็จจริงต่าง ๆ

2. คุณภาพชีวิตขึ้นอยู่กับคุณค่าที่แฝงอยู่อย่างมาก นักวิจัยต้องกำหนดกรอบความหมายให้ชัดเจนเพื่อให้สามารถประเมินผลได้กระบวนการและผลต่างๆ ที่ถือว่าเป็นคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าย่อมเป็นการยอมรับและกำหนดคุณค่าโดยบุคคลในสังคมเดียวกัน ซึ่งมักพบว่า เป็นชั้นกลางของสังคมนั้น

3. คุณภาพชีวิตเป็นความคิดที่ก่อให้เกิดความเข้าใจความเจริญของงามและพัฒนาการของมนุษย์ การมีอายุยืนยาว กระบวนการทางด้านจิตใจ ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบต่าง ๆ รวมทั้งค่านิยมด้วย ซึ่งหากนิยมเป็นแบบเดียวกันก็หมายความว่าถึงทุกคน โดยไม่มีการคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอายุ ช่วงชั้นทางสังคม การศึกษา ล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ

จากการทบทวนความหมายของ “คุณภาพชีวิต” ที่นักวิชาการหลายท่านที่นิยามไว้ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ที่ดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นความพอใจในการดำรงชีวิต และมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม และมีความสุข

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

ในสังคมปัจจุบันการที่บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากจะต้องประกอบด้วย ปัจจัย 4 ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตโดยทั่วไป ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคแล้ว ยังต้องประกอบด้วยปัจจัยอื่นอีก ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

สำเร็จ แหงกระโทก และรุจิรา มังคละศิริ (2545) ได้กล่าวว่า นอกจากปัจจัย 4 แล้ว ยังต้องประกอบด้วยปัจจัย 6 ประการ ที่จะทำให้นบุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือ

1. ประชาชนในครอบครัวได้กินอาหารถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย
2. ประชาชนในครอบครัวมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
3. ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ
4. ประชาชนมีการผลิตหรือจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลาและจำนวนการมีบุตรได้ตามต้องการ
6. ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น

เย็นใจ เลหาวิช (2523, หน้า 7-9 อ้างถึงใน สมพล ประดับผล, 2548, หน้า 9)

ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สิ่งจำเป็นระดับพื้นฐาน คือ

ส่วนที่ทำให้พอมีชีวิตอยู่ได้ ประกอบด้วย เสรีภาพในขอบเขตแห่งกฎหมายหรือประเพณีของสังคม ที่คนเป็นสมาชิกอยู่ ส่วนที่ 2 สิ่งจำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตเป็นส่วนที่เพิ่มเติมจากสภาพอยู่ได้ กลายเป็นอยู่ดี คือ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มคุณภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ไม่มีมลภาวะ สงบ เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตนเอง และอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติมากที่สุด คุณสมบัติที่เหมาะสมที่ทำให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคล ได้แก่ การมีจุดมุ่งหมาย ในชีวิต การมีความสามารถในการตัดสินใจ การมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม และการมีความพยายามอดทนอดหย่อน คุณสมบัติที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ได้แก่ การมีความมกน้อย ไม่โลภ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา การมีระเบียบวินัย และการมีจริยธรรม อื่น ๆ ที่สังคมยอมรับ

นิพนธ์ คันธเสวี (2541, หน้า 67) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะสามารถชี้ให้เห็นว่ามีคุณภาพชีวิตได้นั้นมี 6 ประการด้วยกัน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรมความคิดและจิตใจ

Galling (1983 อ้างถึงใน มานิช ณรงค์เพชร, 2548, หน้า 27) ได้จำแนกความจำเป็นพื้นฐานออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ คือ

1. องค์ประกอบที่มุ่งตอบสนองความจำเป็นด้านวัตถุ (Material components)

ซึ่งแบ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ คือ

1.1 ความจำเป็นด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security needs) ซึ่งหมายถึง ความจำเป็นที่จะรอดในสังคมอย่างปลอดภัย หรือหลีกเลี่ยงการคุกคาม ประทุษร้ายทุกรูปแบบ

1.2 ความจำเป็นด้านสวัสดิการ (Welfare needs) หมายถึง ความจำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ด้วยวัตถุปัจจัยอย่างเพียงพอ หรือการหลีกเลี่ยงความทุกข์ร้อน องค์ประกอบนี้ ได้แก่ อาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และบริการทางการแพทย์ การศึกษา การคมนาคม การสื่อสาร รวมถึงความสะดวกสบายขั้นต่ำ เช่น เครื่องมือที่ช่วยประหยัดแรงงานทั้งหลาย

2. องค์ประกอบที่ตอบสนองความจำเป็นทางด้านจิตใจ (Non-material) สามารถแยกออกเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ

2.1 ความจำเป็นด้านเอกลักษณ์ (Identity needs) หมายถึง ความจำเป็นในการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างใกล้ชิดและหลีกเลี่ยงการแปลกแยก (Alienation)

2.2 ความจำเป็นทางด้านเสรีภาพ (Freedom needs) (ซิดซีย์ สนั่นเสียง, 2529, หน้า 30) ยูพา อุดมศักดิ์ (2516, หน้า 41-42) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของทุกคนในสังคมต้องประกอบด้วยสุขภาพทั้งกายและใจ การศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพ การเมือง ศาสนา สิ่งแวดล้อม สวัสดิการสังคมอื่น ๆ

ยิวัดน์ วุฒิเมธี (2534, หน้า 77-83) กล่าวว่า การที่คนเราจะมีชีวิตอย่างมีคุณภาพ หรือคุณภาพชีวิตนั้นจะมีผลหรือขึ้นขงเพียงใดก็ต้องอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางเศรษฐกิจ มีกิน มีใช้ สมตามสภาพแห่งตน
2. องค์ประกอบทางสังคม ได้แก่ คุณธรรม ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทางพฤติกรรม ของสมาชิกในสังคมที่ปฏิบัติต่อกัน
3. องค์ประกอบทางการเมืองที่มีโครงสร้างที่มั่นคง และเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมเต็มที่

ทวีร์สมิ์ ชนาคม (ม.ป.ป. อ้างถึงใน วิฑูรย์ เต โช, 2541, หน้า 14) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบ หรือลักษณะของการมีคุณภาพชีวิต ตลอดจนลักษณะสังคมที่ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิต ได้ดังนี้

องค์ประกอบหรือลักษณะของการมีคุณภาพชีวิต ได้แก่

1. มีอาหารที่มีคุณค่า มีกินและกินเป็น
2. มีที่อยู่อาศัยและที่ทำงานที่สะอาด สะดวก สบาย
3. มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว
4. มีสุขภาพดี มีพลานามัย
5. มีการศึกษา และมีโอกาสที่จะเรียนรู้
6. เป็นผู้ผลิตและบริโภคเป็น
7. มีอาชีพสุจริต
8. มีคุณธรรม และจริยธรรม
9. รู้จักหาความรู้ แก้ปัญหาและคลายทุกข์ด้วยกุศลวิธี
10. รู้จักตัดสินใจ
11. ผูกมิตรและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
12. ขวนขวายทำใจที่มีประโยชน์
13. มีเวลาว่าง และใช้เวลาว่างพัฒนาตนเอง

Zhan (1992, p. 796) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตควรมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1. ด้านความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งที่บุคคลรับรู้ถึงสิ่งที่ตนครองอยู่ ซึ่งอยู่ระหว่าง ความปรารถนาที่ตั้งไว้และความสำเร็จที่ได้รับ
2. ด้านอัทมโนทัศน์ เป็นความเชื่อมั่นและความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในห้วงเวลาหนึ่ง
3. ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ สิ่งแวดล้อมโดยนอกรวมทั้งประเมิณอาการทางคลินิกแล้ว ยังประเมินในเรื่องการรับรู้ภาวะสุขภาพ ของบุคคลสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคมด้วย

4. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นการประเมินการประกอบอาชีพ การศึกษา และรายได้ซึ่งถูกกำหนดเป็นมาตรฐานสังคม

Ampbell and Rogers (1976 อ้างถึงใน ธัญญา ศรีตุลากร, 2546, หน้า 8-9)

ได้เสนอองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. ด้านกายภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านมลภาวะ ความหนาแน่นของประชากร และสถานที่อยู่อาศัย
2. ด้านสังคม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และความเป็นอยู่ของครอบครัว
3. ด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านความพึงพอใจ ความสำเร็จ ความผิดหวัง และความคับข้องใจในชีวิต

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต

การที่คนเราต้องดำเนินชีวิตให้มีการอยู่ดีกินดีได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสนับสนุนหลาย ๆ ด้าน ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ต้องประกอบด้วยกันอย่างกลมกลืน ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล สถานที่ เวลาและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไป ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้พยายามศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต ดังต่อไปนี้

Markely and Bagleys (1975 อ้างถึงใน พรรณนาภา ผึ้งผุด, 2540) ได้สรุปว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตแบ่งเป็น 6 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economics)
2. ปัจจัยด้านสุขภาพ (Health)
3. ปัจจัยด้านสังคม (Social)
4. ปัจจัยด้านการเมือง (Political)
5. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural environment)
6. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ (Physical environment)

นิสารัตน์ ศิลปเดช (2540, หน้า 85-86) ได้สรุป องค์ประกอบที่จะทำให้อุคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น ควรประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐาน คือ

1. ปัจจัยด้านความสมบูรณ์ด้านร่างกายและสติปัญญา หมายถึง การที่มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นต้องมีความเป็นปกติของร่างกายและสติปัญญาเป็นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่การมีอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายสมบูรณ์ครบถ้วน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง มีพลังกำลังที่สามารถทำกิจการงานได้ดีเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ มีระดับพัฒนาการของสติปัญญาเป็นปกติ สามารถศึกษาเล่าเรียนคิดไตร่ตรองหาเหตุผลต่าง ๆ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. ปัจจัยด้านความสมบูรณ์ด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การเป็นผู้ที่มีจิตใจที่ดี มีอารมณ์แจ่มใสมั่นคง ไม่แปรปรวน หงุดหงิด โมโหง่าย จิตใจมีคุณธรรม ไม่อิจฉาริษยา หรือเคียดแค้น พยาบาทผู้อื่นเป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีความโอบอ้อมอารี พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากหรือเดือดร้อนเสมอ การมีพื้นฐานด้านจิตใจและอารมณ์ที่ดี จะช่วยให้บุคคลเกิดความสุขและความสงบในการดำรงชีวิต

3. ปัจจัยด้านความสมบูรณ์สังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเป็นคนที่ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไปอันเนื่องมาจากการมีมนุษยสัมพันธ์อันดี มีความสามารถในการปรับตัวยอมรับความสามารถและความสำคัญของผู้อื่น ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่รอบตัว ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของบุคคลและสิ่งแวดล้อม และคิดที่จะปรับปรุงพัฒนาให้สิ่งแวดล้อมเหล่านั้นคงคุณค่าและประโยชน์อยู่ตลอดไป จะยอมให้เกิดความเสียหาย หรือมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมบ้าง ก็เป็นเพียงส่วนน้อยที่สุด การมีความสมบูรณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่เหมาะสมกลมกลืน และเข้ากันได้ดีกับสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน

4. ปัจจัยด้านความสมบูรณ์ของสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หมายถึง ความสามารถที่จะจัดหาสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างดีตามฐานะของตนเอง ตลอดจนสภาพของสังคมเศรษฐกิจ และยุคสมัย ปัจจัยจำเป็นเหล่านี้ ได้แก่ ปัจจัย 4 ซึ่งมี อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคและสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ ตลอดจนการได้รับการศึกษา การพักผ่อน ฯลฯ ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องจัดหรือจัดให้มีขึ้นตามความจำเป็น ในสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน การมีปัจจัยจำเป็นในการดำรงชีวิตที่ดีและพอเพียง ย่อมช่วยให้บุคคลมีความสุขสะดวกสบาย ไม่ลำบากขัดสน และขอย่นนำมาซึ่งความสุขและความพึงพอใจชีวิต

การประเมินระดับคุณภาพชีวิต

การประเมินระดับคุณภาพชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะการสร้างเครื่องมือวัดระดับคุณภาพชีวิต โดยการวัดจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับแนวความคิด และวัตถุประสงค์ของการวัดในแต่ละแบบวัดที่ใช้ รูปแบบการประเมิน อย่างไรก็ตามองค์กรยูเนสโก มีเบอร์ก และซาน (UNESCO, 1980, p. 312; Meeberg, 1993, pp. 36-37; Zhan, 1992, p. 796) ให้เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพชีวิตโดยอาศัยตัวบ่งชี้ 2 ประเภท คือ

1. ตัวบ่งชี้เชิงวัตถุวิสัย (Objective indicators) เป็นข้อมูลด้านรูปธรรมที่มองเห็นได้ นับได้ วัดได้ เช่น รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ อัตราการเป็นโรค ลักษณะเหตุการณ์เน้นพฤติกรรมหรือลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. ตัวบ่งชี้ด้านจิตวิทยา (Subjective indicators) เป็นข้อมูลด้านจิตวิทยาที่บ่งบอกถึงความรู้สึก และเจตคติต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับชีวิต การรับรู้ต่อสภาพความเป็นอยู่

การดำรงชีวิต รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เช่น ความพึงพอใจ ความผาสุก ภาวะสุขภาพ ความสุข และคุณค่าในตนเองของบุคคล เป็นต้น

Zhan (1992, pp. 795-800) ได้สรุปแนวทางในการประเมินคุณภาพชีวิตว่า ควรประเมิน หรือวัดให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความพึงพอใจ (Life satisfaction) ด้านอัตมโนทัศน์ (Self concept) ด้านสุขภาพและความสามารถทางร่างกาย (health and functioning) และด้านสังคม เศรษฐกิจ (Socioeconomic factors)

Wallance (1974 อ้างถึงใน สุขศรี สงวนสัตย์, 2552, หน้า 13) เขียนไว้ในหนังสือ “Identific of quality of life indicators of use in family planning programs” เกณฑ์ประเมินคุณภาพชีวิตประกอบด้วย

1. มีคุณภาพและสวัสดิการ
2. มีการติดต่อสื่อสารกันในสภาพสิ่งแวดล้อมของตน
3. เป็นทรัพยากรมนุษย์
4. สามารถติดต่อกับบุคคลได้ทุกคน
5. สถิติปัญญา ร่างกายและอารมณ์ดี
6. มีการพัฒนาเศรษฐกิจ
7. มีความมั่นคงปลอดภัย

Stromberg (1984, pp. 88-91 อ้างถึงใน ศรีเมือง พลังฤทธิ์, 2552) ได้แสดงทัศนะ ในการประเมินคุณภาพชีวิตในสภาวะ ที่มีความเจ็บป่วยหรือมีปัญหาสุขภาพการประเมินคุณภาพชีวิตสามารถประเมินได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินเชิงวัตถุวิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Objective scales yielding quantitative data) เป็นการประเมินผู้ป่วยโดยผู้อื่น เช่น แพทย์หรือบุคลากรอื่น ๆ ในทีมสุขภาพ โดยประเมินออกมาเป็นคะแนน
 2. การประเมินเชิงวิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Subjective scale yielding quantitative data) เป็นการประเมิน โดยตนเอง ขึ้นอยู่กับค่านิยมคุณภาพชีวิตของตนเองหรือประสบการณ์ในชีวิตของตนเอง เช่น ความพึงพอใจ และความสุขที่ตนเองได้รับ โดยประเมินออกมาเป็นคะแนน
 3. การประเมินเชิงจิตวิสัยโดยวัดเป็นปริมาณ (Subjective scale yielding quantitative data) เป็นการประเมิน โดยตนเอง ผลออกมาเป็นการบรรยายและบอกถึงสภาพที่เป็นอยู่
- Flynn and Frantz (1987, p. 159 อ้างถึงใน ศรีเมือง พลังฤทธิ์, 2552) เสนอการประเมินคุณภาพชีวิตว่ามี 2 ข้อ คือ

1. ประเมินในเชิงวัตถุวิสัย (Objective approach) แสดงถึงภาวะทางกายภาพ ลักษณะเหตุการณ์ พฤติกรรมหรือลักษณะของบุคคลซึ่งตัดสินใจโดยบุคคลอื่น หรือด้วยตนเองจากข้อมูลที่เป็นจริง เช่น รายได้ อาชีพ การศึกษา หน้าที่การงาน เป็นต้น

2. ประเมินในเชิงจิตวิสัย (Subjective approach) เป็นการรับรู้ด้วยตนเองจากกรอบการเรียนรู้ประสบการณ์ที่ผ่าน ๆ มาของตนเอง เช่น ตามปรารถนา ความพอใจในชีวิต และเห็นว่าการตัดสินใจโดยตนเองนี้ จะสะท้อนถึงระดับการประเมินที่น่าเชื่อถือที่สุด การวัดคุณภาพชีวิตของต่างประเทศ

Flanagan (1978, pp. 138-147) ได้ศึกษา เพื่อค้นหาความต้องการหรือตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงความต้องการที่แท้จริงของคุณภาพชีวิตของคนอเมริกัน โดยทำการสำรวจจากชาวอเมริกันเกือบ 3,000 คน ที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ เชื้อชาติ และภูมิภาค โดยได้สุ่มตัวอย่างจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วประเทศ พบว่า เรื่องต่าง ๆ ที่ชาวอเมริกันส่วนใหญ่กำหนดว่าเป็นส่วนประกอบของคุณภาพชีวิตมี 14 เรื่อง เรียกว่า Domain life satisfaction ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับความปกติสุขของร่างกายและองค์ประกอบในการดำเนินชีวิตแบ่งเป็น

1. องค์ประกอบในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ความปลอดภัยในทรัพย์สิน
2. สุขภาพ และความปลอดภัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย การมีความสุข ความปลอดภัย จากความเจ็บป่วยด้วยร่างกาย และจิตใจ
3. การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น แบ่งเป็น
 - 1.1 สัมพันธภาพกับคู่สมรส หรือคู่รัก
 - 1.2 การเลี้ยงดูบุตรหลาน
 - 1.3 สัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัว
 - 1.4 สัมพันธภาพกับเพื่อนสนิท
4. กิจกรรมทางสังคม ชุมชนและกิจกรรมของพลเมือง แบ่งเป็น
 - 4.1 กิจกรรมการในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ ในสังคม
 - 4.2 กิจกรรมในท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ
5. การพัฒนาตนเอง และมีความรู้สึกอึดอัดใจ แบ่งเป็น
 - 5.1 การพัฒนาสติปัญญา มีการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแก้ปัญหา
 - 5.2 ความเข้าใจส่วนบุคคล และการวางแผนของตนเอง ได้แก่ การมีเป้าหมาย และเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต
 - 5.3 การประกอบอาชีพการงานได้รับการยอมรับและประสบความสำเร็จการงาน

6. สันทนการ แบ่งเป็น

6.1 การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม

6.2 การได้รับสิ่งบันเทิง เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังเพลง อ่านหนังสือ

6.3 การหาสิ่งพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา และการท่องเที่ยว

WHOQOL Group (1996) หรือองค์การอนามัยโลก ได้พัฒนาและนำเสนอเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่เป็นสหมิติ สะท้อนความเป็นองค์รวม และมีความเป็นสากล กล่าวคือ สามารถนำไปใช้มีข้อคำถาม 100 ข้อ หรือ 100 ตัวชี้วัด จึงเรียกว่า WHOQOL-100 เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต ชุดดังกล่าวขององค์การอนามัยโลก ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยทีมงาน WHOQOL Group ซึ่งทีมงานประกอบด้วยศูนย์ปฏิบัติงานภาคสนาม จำนวน 15 ประเทศ ในการพยายามสร้างเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างสากลไม่ว่าวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกันอย่างไร เหตุผลที่องค์การอนามัยโลกริเริ่มสร้างเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตเพราะว่า เหตุผลประการแรกคือ หลายปีที่ผ่านมา การประเมินคุณภาพชีวิตมักมุ่งที่การวัดสุขภาพ เหตุผลประการที่สองคือเครื่องมือชี้วัดสถานะสุขภาพส่วนมากถูกพัฒนามาจากทางอเมริกาเหนือและอังกฤษ การนำไปใช้ในประเทศอื่น ๆ จึงไม่สะดวก และเหตุผลประการสุดท้ายคือ ความเจริญทางการแพทย์ ให้ความสำคัญเฉพาะการกำจัดโรคและอาการ ซึ่งไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ มนุษย์จึงหันหน้ามาสนใจกระบวนการดูแลสุขภาพและผลของการรักษาเพิ่มความสนใจไปในเรื่องของความเป็นอยู่ที่ดี (Well-being) ของผู้ป่วยจึงเกิดการเรียกร้องหาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต การเริ่มต้นพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตจึงเกิดขึ้นจากความต้องการที่จะวัดคุณภาพชีวิตอย่างแท้จริง และจากความต้องการส่งเสริมสุขภาพและการดูแลรักษาสุขภาพอย่างองค์รวมให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง (ศรีเมือง พลังฤทธิ์, 2552)

เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต (WHOQOL-100) ขององค์การอนามัยโลก ได้ถูกแปลและนำไปใช้ในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่งกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้แปลและทดสอบความตรงของเครื่องมือแล้ว เครื่องมือดังกล่าวที่มีข้อคำถาม 100 ข้อ นั้น 4 ข้อเป็นคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและคุณภาพชีวิตและสุขภาพ โดยรวม อีก 96 ข้อ ที่จัดเป็น 24 หัวข้อ แต่ละหัวข้อมี 4 คำถามจาก 24 หัวข้อ สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 6 ด้าน (The WHOQOL Group, 1994 อ้างถึงใน วรรณภา กุมารจันทร์, 2543, หน้า 4) ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคลซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสบาย ไม่เจ็บป่วย การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องการนอนหลับพักผ่อน รวมทั้งการรับรู้เรื่องการเพศสัมพันธ์ ซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน และการรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวล

3. ด้านระดับความเป็นอิสระของบุคคล (Level of independence) คือ การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น สามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ

4. ความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้รับเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์

5. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณเองมีชีวิตอยู่อย่างอิสระไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิตการรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง

6. ด้านการเชื่อส่วนบุคคล (Spirituality religion/ Personal beliefs) คือ รวมไปถึงการรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านจิตวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค

โดยเครื่องมือนี้ได้พัฒนาขึ้นพร้อม ๆ กันอย่างกว้างขวางในขอบเขตของภาษาและวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั่วโลก ศูนย์ภาคสนามในประเทศนั้น ๆ ได้รับการตั้งขึ้นเพื่อค้นหาระดับที่แตกต่างกันเชิงชีวิตความเป็นอยู่บริการสุขภาพ และจุดอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการวัดคุณภาพชีวิต และจะได้เปรียบเทียบแบบข้ามวัฒนธรรมและภาษาต่าง ๆ จากหลาย ๆ แห่ง โครงสร้างของเครื่องมือได้จากการดำเนินการของศูนย์ภาคสนามทั่วโลกจากกระบวนการจัดทำที่พิจารณาในเรื่องของวัฒนธรรมและสำนวนภาษา คือ มีข้อความที่หลากหลายในเชิงธรรมชาติและในการจัดรูปแบบโครงสร้างของคำถามต่าง ๆ จากนั้นจึงคัดกรองออกไปด้วยวิธีถาม-ตอบ สเกิลฟอร์แมท (Question-responses format) ซึ่งครอบคลุมสาระคุณภาพต่าง ๆ ไว้ครบถ้วน

นอกจากนี้ สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540, หน้า 11-12) ได้แปลและพัฒนา เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตชุดย่อฉบับไทย (WHOQOL-BREF-Thai) จากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตชุดย่อ ขององค์การอนามัยโลกฉบับภาษาอังกฤษ (WHOQOL-BREF) ซึ่งมี 26 ตัวชี้วัดแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน การรับรู้ความอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณเอง ไม่ต้องพึ่งพาญาติ ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น มี 7 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1.1 ความเจ็บปวดและความไม่สบาย
- 1.2 กำลังวังชาและความเหนื่อยล้า
- 1.3 การนอนหลับพักผ่อน
- 1.4 การเคลื่อนไหว
- 1.5 การดำเนินชีวิตประจำวัน
- 1.6 การใช้ยาหรือการรักษา
- 1.7 ความสามารถในการทำงาน

2. ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่ บุคคลที่มีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิและการตัดสินใจ และ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะ อุปสรรค เป็นต้น มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 2.1 ความรู้สึกด้านดี
- 2.2 การคิดเรียนรู้
- 2.3 การนับถือตนเอง
- 2.4 ภาพลักษณ์และรูปร่าง
- 2.5 ความรู้สึกในทางที่ไม่ดี
- 2.6 จิตวิญญาณ ศาสนา และความเชื่อส่วนบุคคล

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ บุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 3.1 สัมพันธภาพทางสังคม
- 3.2 การช่วยเหลือสนับสนุนทางสังคม
- 3.3 กิจกรรมทางเพศ

4. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี การรับรู้ว่าตนเองได้มีกิจกรรมสันตนาการ และกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น มี 8 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 4.1 ความปลอดภัยทางด้านร่างกายและความมั่นคงในชีวิต
- 4.2 สภาพแวดล้อมของบ้าน
- 4.3 แหล่งการเงิน
- 4.4 การดูแลสุขภาพและบริการทางสังคม
- 4.5 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและทักษะใหม่ ๆ
- 4.6 การมีส่วนร่วม มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ และมีเวลาว่าง
- 4.7 สภาพแวดล้อม
- 4.8 การคมนาคม

ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง

จังหวัดฉะเชิงเทรา

องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่ หมู่ที่ 8 ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง เป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 12 ตำบล ของอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอบางปะกงห่างจากที่ว่าการอำเภอบางปะกงประมาณ 20 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณ 35 กิโลเมตร ตำบลสองคลอง มีเนื้อที่ประมาณ 29.374 ตารางกิโลเมตร

ตำบลสองคลอง เดิมมีคลอง 2 สาย สายหนึ่งเป็นคลองน้ำเค็ม ซึ่งมีพื้นที่ติดกับทะเลด้านอ่าวไทย อีกสายหนึ่งเป็นคลองน้ำจืด แต่ไม่จืดตลอดปี หลังจากราชการได้สร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) ผ่านกั้นน้ำเค็ม ทำให้คลองน้ำจืดมีน้ำจืดตลอดปี ตำบลสองคลอง จึงถูกแบ่งพื้นที่ซึ่งมีสภาพแตกต่างกันจนสังเกตได้เป็น 2 ส่วน คือ คลองน้ำจืด และ คลองน้ำเค็ม

สภาพทั่วไป ของตำบลสภาพทางสังคม เช่น ภาษา ศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี การศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

ภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ราบลุ่ม อยู่ติดชายทะเลอ่าวไทย บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง มีสภาพเป็นป่าชายเลน ถึง 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดของตำบล มีคลองชลประทานและคลองขุดใหม่หลายสายผ่านทุกหมู่บ้านในตำบล มีพื้นที่ประมาณ 29.374 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 18,359 ไร่ เป็นหมู่บ้านก้าวน้ำทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งและ

เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จะมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ประชาชนในหมู่บ้านนับถือศาสนา พุทธ และได้มีการสืบทอดวัฒนธรรมโดยการทำบุญหมู่บ้านในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ และมีการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีในวันสำคัญต่าง ๆ

อาณาเขตติดต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลองมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรด	ตำบลหอมศีล	อำเภอบางปะกง
ทิศใต้	จรด	ทะเล (อ่าวไทย)	
ทิศตะวันออก	จรด	ตำบลบางปะกง	อำเภอบางปะกง
ทิศตะวันตก	จรด	ตำบลคลองด่าน	อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

สภาพภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลสองคลองเป็นตำบลหนึ่งใน จังหวัดฉะเชิงเทรา สภาพภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่ทาง ทิศตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 13 องศา 10 ลิปดา ถึง 13 องศา 15 ลิปดา เหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 50 ลิปดา ถึง 102 องศา 1 ลิปดาตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรา จัดไว้ในเขตภาคกลางตะวันออก หรืออยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งตะวันออก คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีลักษณะสภาพภูมิอากาศเป็นแบบเขตเมืองร้อน หรืออากาศร้อนชื้น แถบเส้นศูนย์สูตรอุณหภูมิจะสูงเกือบตลอดปี โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ซึ่งเดือน เมษายนจะร้อนที่สุด แต่เดือนที่มีอุณหภูมิต่ำที่สุด คือ เดือนธันวาคม โดยในฤดูมรสุมตะวันออก เฉียงใต้จะมีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกตลอดฤดู ส่วนฤดูหนาวมีอากาศแห้งแล้ง ซึ่งมีฤดูแตกต่างกัน 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

ประชากร

จำนวนประชาชนตามข้อมูลจากทะเบียนราษฎร (อำเภอบางปะกง) จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 1,775 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 9,206 คน แยกเป็นชาย 4,605 คน เป็นหญิง 4,601 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 317 คน/ ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2-1 จำนวนประชากรตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
(สำนักทะเบียนราษฎร์อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557)

หมู่บ้าน	ครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนประชากร		รวมประชากรทั้งหมด
		ชาย	หญิง	
หมู่ที่ 1 บ้านรางตาซอน	70	186	207	393
หมู่ที่ 2 บ้านคลองเจริญวัย	192	599	647	1,246
หมู่ที่ 3 บ้านแสมขาว	300	759	700	1,459
หมู่ที่ 4 บ้านคลองลาดกระซูด	86	336	342	678
หมู่ที่ 5 บ้านคลองตาเอี่ยม	171	460	430	890
หมู่ที่ 6 บ้านสองคลอง	360	958	926	1,884
หมู่ที่ 7 บ้านคลองปึกกา	140	392	396	788
หมู่ที่ 8 บ้านคลองขุดใหม่	351	609	610	1,219
หมู่ที่ 9 บ้านหงษ์ทอง	84	227	260	487
หมู่ที่ 10 บ้านสีลัง	21	79	83	162
รวม	1,775	4,605	4,601	9,206

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ชุมชนที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาทั้ง 11 ชุมชน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติทดสอบ (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยประชาชนพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา มีคุณภาพชีวิตในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ และด้านสัมพันธภาพทางสังคม ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีอายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีเพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

แสงระวี ทองศรีเกตุ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านปิยะมิตร 1 ตำบลเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเนาะแมเราะ ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในหมู่บ้าน ประการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเนาะแมเราะ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน รวมถึงผู้ที่มีบทบาทสำคัญในหมู่บ้าน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านปิยะมิตร 1 มีคุณภาพชีวิตที่ดีในด้านการประกอบอาชีพ ด้านสาธารณสุข และด้านการศึกษา ตามลำดับ เนื่องจากประชาชนเห็นความสำคัญของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองตั้งแต่เมื่อครั้งตั้งกลุ่มโจรจินคอมมิวนิสต์ และเรื่อยมาจนถึงการยอมรับเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย แต่มีอุปสรรคและปัญหา คือ 1) การขาดความเอาใจใส่ดูแลด้านงบประมาณสนับสนุน 2) ความวิตกกังวลของประชาชนที่มีต่อที่ดินทำกินที่ทางหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้หลังจากการยอมรับเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย 3) ชุมรมิยะมิตรไทย ซึ่งเป็นการรวมตัวของอดีตโจรจินคอมมิวนิสต์ด้วยกันคอยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน คนกลางแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งบางครั้งการต่อรองเพื่อแก้ไขปัญหาอาจเป็นความต้องการของคนจากภายนอกหมู่บ้าน 4) เทคโนโลยีวิทยาการ ในการประกอบการเกษตรบางอย่างมีความล่าช้าในการได้รับความช่วยเหลือ ถ้าขาดความรู้จากองค์การบริหารส่วนตำบล

อาบนบุญ คำทิพย์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดดัชนีคุณภาพชีวิตและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งข้อมูลที่นำมาใช้เป็นข้อมูลปฐมภูมิโดยทำการเก็บรวบรวมจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 400 ตัวอย่าง ได้วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ด้วยแบบจำลองโพรบิตแบบเรียงลำดับ (Ordered probit model) และการวิเคราะห์

ผลกระทบส่วนเพิ่มต่อหน่วย (Marginal effect) เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น (เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ด้านสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยการอยู่อาศัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านชีวิตชุมชน) และตัวแปรตาม (คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่)

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ด้านสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยการอยู่อาศัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านชีวิตชุมชน มีนัยสำคัญทางสถิติต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในส่วนของกรณีวิเคราะห์ข้อมูลทางประชากรที่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละด้านนั้น พบว่า เพศส่งผลกระทบต่อปัจจัยด้านวัฒนธรรมและการศึกษา อายุส่งผลกระทบต่อปัจจัยด้านความมั่นคง สถานภาพสมรสและระดับการศึกษา ส่งผลกระทบต่อปัจจัยด้านวัฒนธรรมและการศึกษา และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สถานภาพการทำงานส่งผลกระทบต่อปัจจัยด้านสวัสดิการสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านการอยู่อาศัย และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ โดยข้อเสนอแนะเชิงนโยบายครั้งนี้ คือ การนำเอารูปแบบและผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการวางแผนเพื่อรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่มาพร้อมกับความศิวิไลซ์ของจังหวัดเชียงใหม่ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

สามารถ ส่งงาม (2554) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ สถานการณ์ทำงาน อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ทั้งหมด รายจ่ายทั้งหมด จำนวนสมาชิกในครอบครัว และระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวน 420 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) การทดสอบค่า t-test และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีสถานการณทำงาน แตกต่างก็มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ได้แก่ ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ด้าน โอกาสเข้าถึงบริการสังคมพื้นฐานและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน และด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ปกรณ์ วามวาณิชย์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาตำบลวารินชำราบและตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการศึกษาถึงลักษณะคุณภาพชีวิตที่ดีและปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยลักษณะของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นสามารถวัดได้ด้วย “เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน” (Basic minimum needs) โดยประกอบด้วยชุดคำถาม 24 ข้อ ประกอบกับการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ได้เลือกศึกษาประเด็นที่เป็นสาเหตุของคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเท่าเทียมกันทางสังคม ลักษณะการมีส่วนร่วมในชุมชน ระดับการพัฒนาของท้องถิ่น และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลวารินชำราบและประชาชนตำบลแสนสุข ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) มาใช้ศึกษาถึงปรากฏการณ์คุณภาพชีวิต รวมทั้งสิ้น 395 ตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคทางสถิติต่อไปนี้คำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ อันได้แก่ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อแสดงข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษาและการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ Independent-samples, -test, One-way ANOVA และ Pearson's product moment correlation coefficient เพื่อตอบวัตถุประสงค์และทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลวารินชำราบและตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในระดับดี 2) คุณลักษณะประชากรที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่าง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าข้อมูลที่จำแนกตามกลุ่มเพศ สถานภาพ สมรส จำนวนบุตร รายได้ และรายได้ต่อครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยลักษณะคุณภาพชีวิต 3) ปัจจัยกำหนดคุณภาพชีวิต ได้แก่ ความเท่าเทียมกันในสังคม พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ระดับการพัฒนาของพื้นที่และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต โดยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตชุมชน ($r = 0.923$) และการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($r = 0.917$) มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก ความเท่าเทียมกันในสังคม ($r = 0.591$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง และระดับการพัฒนาของพื้นที่ ($r = 0.287$) มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วินัย อ่ำดวง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนชุมชนสะพานสาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนสะพานสามตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม และ 2) เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนสะพานสามตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนก รายด้าน พบว่า ในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยประชาชนที่เป็นเพศชาย มีคุณภาพชีวิตดีกว่าเพศหญิง ประชาชนที่มีอายุ 48-60 ปี มีระดับคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนทุกช่วงอายุ ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีคุณภาพชีวิตดีกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่มีระดับคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย/ หย่าร้าง และประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีระดับคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีอาชีพบริการ และรับจ้าง ในทุกด้าน

สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประการแรกเพื่อศึกษา ถึงคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดย ประกอบด้วย ด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านครอบครัว ด้านรายได้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านสวัสดิการ ประการที่สอง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี กับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลโดยจำแนก ตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพ ชีวิตโดยถามจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งกำหนด ในการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ใช้วิธีการเก็บแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ในการศึกษาครั้งนี้จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 319 คน ประมวลผลโดยใช้สถิติ ในการวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ t-test และค่าสถิติ One-way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับดี อันดับที่ 1 คือ ด้านที่อยู่อาศัยมีคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูงอยู่ในระดับดีมาก อันดับรองลงมา คือ ด้านครอบครัว คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อยู่ในระดับดี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ มีผลทำให้ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลเนินสูง มีคุณภาพชีวิตต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชุมชนที่อาศัยของประชาชน มีผลทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง มีคุณภาพชีวิตไม่ต่างกัน

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อคุณภาพชีวิตซึ่งนำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระในกรอบแนวคิด ดังนี้

ตารางที่ 2-2 สังเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อคุณภาพชีวิต

ตัวแปรอิสระ	แหล่งที่มา
เพศ	อาบนบุญ คำทิพย์ (2555), สามารถ สง่างาม (2554), ปกรณ์ วามวานิชย์ (2553), วินัย อำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)
อายุ	ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557), อาบนบุญ คำทิพย์ (2555), วินัย อำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	แหล่งที่มา
ระดับการศึกษา	อาบบุญ คำทิพย์ (2555), สามารถ สง่างาม (2554), วินัย อ่ำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)
สถานภาพการสมรส	อาบบุญ คำทิพย์ (2555), ปกรณ์ วามวานิชย์ (2553)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557), สามารถ สง่างาม (2554)
รายได้ต่อเดือน	ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557), สามารถ สง่างาม (2554), ปกรณ์ วามวานิชย์ (2553), วินัย อ่ำดวง (2553), สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)
ชุมชนที่อยู่อาศัย	สาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนการทำวิจัย ดังนี้

1. วิธีการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
8. เกณฑ์การแปลผล

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ได้ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คุณภาพชีวิต และการจัดทำแบบสำรวจประชากรของ ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยและมีทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนประชากร 9,206 คน (สำนักทะเบียนราษฎร์อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยและมีทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ (.05)

แทนค่าสูตร

$$n = \frac{9,206}{1+9,206(.05)^2}$$

$$n = 383$$

จากการคำนวณต้องได้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 383 คน แต่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพิ่มขึ้นเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีจำนวนตัวอย่าง 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

หลังจากคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 383 คน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ซึ่งเป็นวิธีที่ประชากรแต่ละหน่วยมีโอกาสถูกสุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กัน แบบสุ่มเป็นช่วง ๆ โดยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดหมายเลขประจำหน่วยตามบัญชีรายชื่อของประชากร (Sampling frame)
2. กำหนดช่วงของการสุ่มของแต่ละตามรายชื่อของประชาชนตามระบบบัญชีรายชื่อ

(n/ N)

3. ทำการสุ่มหาตัวสุ่มเริ่มต้น (Random start)
4. นับหน่วยของตัวอย่างนับไปตามช่วงของการสุ่ม (Random interval)

โดยการสุ่มเป็น ดังนี้ ต้องการสุ่มประชาชน จำนวน 383 คน จากจำนวนประชาชนที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งหมด 9,206 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบช่วงของการสุ่มจึงเป็น $9,206/ 383$ เท่ากับ 24.03 ปัดตัวเลขเป็น 25 ถ้า 25 หน่วยแรกสุ่มได้หมายเลข 2 หมายเลขกลุ่มตัวอย่างถัดไปจะเป็น 27, 52, 77, 102, 127..... ตามลำดับ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 383 คน

ตารางที่ 3-1 แจกแจงประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยทำการจัดทำแบบ สัดส่วน (สำนักทะเบียนราษฎร์อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2557)

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			จากการคำนวณ	การเก็บจริง
1	บ้านรางตาสอน	393	15	17
2	บ้านคลองเจริญวัย	1,246	52	54
3	บ้านแสมขาว	1,459	62	64
4	บ้านคลองลาดกระจุค	678	28	30
5	บ้านคลองตาเอี่ยม	890	37	39
6	บ้านสองคลอง	1,884	80	82
7	บ้านคลองปีกกา	788	31	33
8	บ้านคลองขุดใหม่	1,219	52	53
9	บ้านหงษ์ทอง	487	20	21
10	บ้านสีลิ่ง	162	6	7
รวม		9,206	383	400

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแบบสอบถาม ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัด โดยใช้วิธีออกแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต โดยแบ่ง 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามปลายปิด แบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือน และชุมชนที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับคุณภาพชีวิตทั่วไปของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 26 ข้อ โดยใช้เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) 26 ตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ

ด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะคำถามเป็นข้อคำถามทั้งด้านบวกและด้านลบ คำถามแต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง เล็กน้อย ไม่เลย และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามเชิงบวกมีเกณฑ์ให้คะแนน ข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2 9 11 มีเกณฑ์ให้คะแนน

มากที่สุด	5 คะแนน	ไม่เลย	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน	เล็กน้อย	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	ปานกลาง	3 คะแนน
เล็กน้อย	2 คะแนน	มาก	2 คะแนน
ไม่เลย	1 คะแนน	มากที่สุด	1 คะแนน

ดังนั้น เมื่อผู้ตอบรวมคะแนนทุกข้อ คะแนนคุณภาพชีวิตจึงมี ตั้งแต่ 26-130 คะแนน สำหรับเกณฑ์การแปลความหมาย ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต ตามตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตองค์การอนามัยโลก ชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต ดังนี้

คะแนน 26-60 คะแนน หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี

คะแนน 61-95 คะแนน หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตปานกลาง

คะแนน 96-130 คะแนน หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

นอกจากนั้น แบ่งระดับคะแนนคุณภาพชีวิต ในแต่ละองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3-2 ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตรวม	เกณฑ์	ด้านร่างกาย	ด้านจิตใจ	ด้านสัมพันธ	ด้านสิ่งแวดล้อม
				ทางสังคม	
96-130	คุณภาพชีวิตที่ดี	27-35	23-30	12-15	30-40
61-95	คุณภาพชีวิตปานกลาง	17-26	15-22	8-11	19-29
26-60	คุณภาพชีวิตที่ไม่ดี	7-16	6-14	3-7	8-18

สำหรับข้อคำถาม ในแต่ละองค์ประกอบ มีดังนี้

องค์ประกอบด้านร่างกาย ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 10, 11, 12, 24

องค์ประกอบด้านจิตใจ ได้แก่ ข้อ 5, 6, 7, 8, 9, 23

องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อ 13, 14, 25

องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อ 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
 ส่วนข้อ 1 ข้อ 26 เป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวมจะไม่รวม
 อยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบสอบถามสำหรับ
 เก็บข้อมูล
 2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และ
 นำแบบสอบถามนี้ไปตรวจสอบค่าความเที่ยงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษา
 และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่
 - 2.1 อาจารย์ ดร.ลือชัย วงษ์ทอง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
 มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 2.2 นายสุชาติ แสงวไสยสุข ตำแหน่ง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสองคลอง
 - 2.3 นายชนะ หวานณรงค์ ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง
 ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องและความชัดเจนของเนื้อหา เพื่อนำมาแก้ไข
 ส่วนต่าง ๆ รายละเอียดของแบบสอบถาม ให้ถูกต้องและเหมาะสมที่ใช้เก็บข้อมูล
 3. นำแบบสอบถามไปทดสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try-out) โดยนำ
 แบบสอบถามที่ได้แก้ไขถูกต้องและความชัดเจนของเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่
 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์
 แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้
 มีความเชื่อมั่นได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมมีขั้นตอน ดังนี้
- การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับคุณภาพชีวิตของประชาชน
 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยตรง
 โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
1. จัดทำหนังสือถึงนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลสองคลอง เพื่อขออนุญาต
 เก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้จำนวน 400 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีขั้นตอน ดังนี้
 2. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับมา 400 ชุด
 3. บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์
 4. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
 5. ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย
 6. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
 7. วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
 8. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และหมู่บ้านที่อาศัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐาน ดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิก ในครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และหมู่บ้านที่อาศัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยสถิติ F-test และเมื่อพบความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธี Scheffe นอกจากนี้ สถานการณ์ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของ F-test จะเลือกใช้สถิติ Welch และ Brown-Forsythe ในการทดสอบ

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลความหมาย ระดับคะแนนคุณภาพชีวิต ตามตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต องค์การอนามัยโลก ชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ดังนี้

คะแนน 26-60 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี

คะแนน 61-95 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพชีวิตปานกลาง

คะแนน 96-130 คะแนน หมายถึง มีคุณภาพชีวิตที่ดี

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ชุมชนที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (400 คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	162	40.50
หญิง	238	59.50
อายุ		
ตั้งแต่ 30 ปีลงมา	104	26.00
อายุ 31-40 ปี	90	22.50
อายุ 41-50 ปี	40	10.00
อายุ 51-60 ปี	89	22.25
ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	77	19.25
สถานภาพการสมรส		
โสด	172	43.00
สมรส	206	51.50
หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	22	5.50

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส		
โสด	172	43.00
สมรส	206	51.50
หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	22	5.50
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	28	7.00
ประถมศึกษา	67	16.75
มัธยมศึกษาตอนต้น	77	19.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	36	9.00
อนุปริญญา/ ปวส.	60	15.00
ปริญญาตรีขึ้นไป	132	33.00
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-2 คน	98	24.50
3-4 คน	191	47.75
5 คนขึ้นไป	111	27.75
รายได้ต่อเดือน		
ตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา	150	37.50
10,001-20,000 บาท	169	42.25
20,001-30,000 บาท	67	16.75
ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	14	3.50
หมู่ที่อาศัย		
หมู่ที่ 1 บ้านรางตาสอน	17	4.25
หมู่ที่ 2 บ้านคลองเจริญวัย	54	13.50
หมู่ที่ 3 บ้านแสมขาว	64	16.00
หมู่ที่ 4 บ้านคลองลาดกระจุย	30	7.50
หมู่ที่ 5 บ้านคลองตาเอี่ยม	39	9.75

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
หมู่ที่ 6 บ้านสองคลอง	82	20.50
หมู่ที่ 7 บ้านคลองปึกกา	33	8.25
หมู่ที่ 8 บ้านคลองขุดใหม่	53	13.25
หมู่ที่ 9 บ้านหงษ์ทอง	21	5.25
หมู่ที่ 10 บ้านสี่ลิ่ง	7	1.75

จากตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.50 รองลงมาเป็นเพศชาย ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุ ตั้งแต่ 30 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีสถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.50 ส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.00 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.75 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.25 และส่วนใหญ่มิที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 20.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตารางที่ 4-2 ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตของประชาชน	คะแนนรวม	ระดับคุณภาพชีวิต
ด้านร่างกาย	16	คุณภาพชีวิตไม่ดี
ด้านจิตใจ	30	คุณภาพชีวิตดี
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	15	คุณภาพชีวิตดี
ด้านสิ่งแวดล้อม	23	คุณภาพชีวิตปานกลาง
ภาพรวม	104	คุณภาพชีวิตดี

จากตารางที่ 4-2 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิต

ตารางที่ 4-3 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านร่างกาย

ด้านร่างกาย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
1. ท่านพอใจกับสุขภาพ ของท่านในตอนนี้เพียงใด	88 (22.00)	229 (57.25)	83 (20.75)	0 (0.00)	0 (0.00)
2. การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำใน สิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด	111 (27.75)	205 (51.25)	84 (21.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
3. ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำ สิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันไหม (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนิน ชีวิตประจำวัน)	104 (26.00)	198 (49.50)	98 (24.50)	0 (0.00)	0 (0.00)
4. ท่านพอใจกับการนอนหลับ ของท่านมากนักน้อยเพียงใด	82 (20.50)	261 (65.25)	57 (14.25)	0 (0.00)	0 (0.00)

จากตารางที่ 4-3 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านร่างกาย พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิต
ปานกลาง โดยข้อ การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัวทำให้ไม่สามารถ
ทำในในสิ่งที่ต้องการได้ มีความเห็นสูงที่สุด ร้อยละ 27.75 รองลงมาคือ มีกำลังเพียงพอที่จะทำ
สิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันไหม (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน) ร้อยละ 26.00 และ
มีความพอใจกับสุขภาพในปัจจุบัน ร้อยละ 22.00

ตารางที่ 4-4 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านจิตใจ

ด้านจิตใจ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
1. ท่านรู้สึกพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด	114 (28.50)	232 (58.00)	54 (13.50)	0 (0.00)	0 (0.00)
2. ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ มากเพียงใด	66 (16.50)	243 (60.75)	82 (20.50)	9 (2.25)	0 (0.00)
3. ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยแค่ไหน	65 (16.25)	219 (54.75)	112 (28.00)	4 (1.00)	0 (0.00)
4. ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม	150 (37.50)	211 (52.75)	39 (9.75)	0 (0.00)	0 (0.00)
5. ท่านมีความรู้สึกไม่มาก เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน	109 (27.25)	186 (46.50)	105 (26.25)	0 (0.00)	0 (0.00)
6. ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน	120 (30.00)	78 (19.50)	202 (50.50)	0 (0.00)	0 (0.00)
7. ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตรอยู่ไปได้ในแต่ละวัน	92 (23.00)	183 (45.75)	111 (27.75)	14 (3.50)	0 (0.00)
8. ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา มากน้อยเพียงใด	80 (20.00)	210 (52.50)	110 (27.50)	0 (0.00)	0 (0.00)

จากตารางที่ 4-4 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านจิตใจ พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิต
ปานกลาง โดยข้อ ขอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ มีความเห็นสูงที่สุด ร้อยละ 37.50 รองลงมา
คือ รู้สึกพอใจที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน ร้อยละ 30.00 และ รู้สึกพอใจในชีวิต
(เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) ร้อยละ 28.50

ตารางที่ 4-5 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านความสัมพันธ์
ทางสังคม

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
1. ท่านพอใจกับการผูกมิตรหรือ เข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา แค่ไหน	118 (29.50)	203 (50.75)	79 (19.75)	0 (0.00)	0 (0.00)
2. ท่านพอใจกับการช่วยเหลือ ที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่ไหน	89 (22.25)	220 (55.00)	91 (22.75)	0 (0.00)	0 (0.00)
3. ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคง ปลอดภัยมากไหมในแต่ละวัน	88 (22.00)	229 (57.25)	83 (20.75)	0 (0.00)	0 (0.00)
4. ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือน ที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด	111 (27.75)	205 (51.25)	84 (21.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
5. ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น มากน้อยเพียงใด	104 (26.00)	198 (49.50)	98 (24.50)	0 (0.00)	0 (0.00)
6. ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการ สาธารณสุขได้ตามความจำเป็น เพียงใด	82 (20.50)	261 (65.25)	57 (14.25)	0 (0.00)	0 (0.00)
7. ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็น ในชีวิตแต่ละวัน มากน้อยเพียงใด	92 (23.00)	233 (58.25)	56 (14.00)	15 (3.75)	4 (1.00)
8. ท่านมีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียดมากน้อยเพียงใด	66 (16.50)	243 (60.75)	82 (20.50)	9 (2.25)	0 (0.00)

จากตารางที่ 4-5 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า โดยภาพรวม ระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง โดยข้อ พอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา มีความเห็น สูงที่สุด ร้อยละ 29.50 รองลงมาคือ พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ ร้อยละ 27.75 และมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น ร้อยละ 26.00

ตารางที่ 4-6 จำนวน ร้อยละ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
1. สภาพแวดล้อมมากต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด	140 (35.00)	208 (52.00)	52 (13.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
2. ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด	103 (25.75)	202 (50.50)	95 (23.75)	0 (0.00)	0 (0.00)
3. ท่านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตท่านมีความหมายมากน้อยแค่ไหน	118 (29.50)	109 (27.50)	173 (43.25)	0 (0.00)	0 (0.00)
4. ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้มากเพียงใด	86 (21.50)	196 (49.50)	106 (26.50)	12 (3.00)	0 (0.00)
5. ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่ไหน? (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้ว ท่านมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยตัวเองหรือการมีเพศสัมพันธ์)	76 (19.00)	213 (53.25)	110 (27.50)	1 (0.25)	0 (0.00)
6. ท่านคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่) อยู่ในระดับใด	88 (22.00)	229 (57.25)	83 (20.75)	0 (0.00)	0 (0.00)

จากตารางที่ 4-6 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง โดยข้อ สภาพแวดล้อมมากต่อสุขภาพมาก มีความเห็นสูงสุด ร้อยละ 35.00 รองลงมาคือ รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย ร้อยละ 29.50 และพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน ร้อยละ 25.75

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-7 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ (n = 400)

ระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชน	เพศ	จำนวน	\bar{X}	t	Sig.
ภาพรวม	ชาย	162	103.20	-1.38	.16
	หญิง	238	104.58		

จากตารางที่ 4-7 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	\bar{X}	SD
ตั้งแต่ 30 ปีลงมา	104	103.09	9.80
อายุ 31-40 ปี	90	105.04	10.96
อายุ 41-50 ปี	40	106.02	8.86
อายุ 51-60 ปี	89	103.30	9.98
ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป	77	103.89	10.41

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 41-50 ปี มีคุณภาพชีวิตดีที่สุด และพบว่า
ประชาชนที่ ตั้งแต่ 30 ปีลงมา มีคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-9 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ (n = 400)

	Statistic	df1	df2	Sig.
Welch	1.24	4	168.89	.29
Brown-forsythe	1.33	4	363.90	.25

หมายเหตุ: F = 1.285, Sig. = .42

จากตารางที่ 4-9 จากการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่า ไม่เป็นไปตาม
ข้อกำหนด คือ Levene's test มีค่า $*p < .05$ ดังนั้น จึงใช้ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
โดยใช้ค่า Brown-forsythe และค่า Welch พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิต
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วย F-test ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง
อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	\bar{X}	SD
ไม่ได้เรียน	28	106.00	10.83
ประถมศึกษา	67	105.68	10.89
มัธยมศึกษาตอนต้น	77	106.96	8.98
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	36	104.58	7.68
อนุปริญญา/ ปวส.	60	104.65	11.01
ปริญญาตรีขึ้นไป	132	100.62	9.64

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีคุณภาพชีวิต
ดีที่สุด และพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-11 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา (n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	2521.93	504.38	5.15	.00*
ภายในกลุ่ม	394	38556.76	97.86		
รวม	399	41078.69			

หมายเหตุ: * $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-11 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การ
บริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา
พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ดังนั้น ขอมรับสมมติฐานการวิจัย และทำการทดสอบรายคู่ (Post hoc) ดังนี้

ตารางที่ 4-12 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรการบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}						
		ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรีขึ้นไป
ไม่ได้เรียน	106.00	-	.04	-.03	.04	.06	.17
ประถมศึกษา	105.68		-	-.07	.00	.01	.13
มัธยมศึกษาตอนต้น	106.96			-	.07	.09	.21*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	104.58				-	.01	.13
อนุปริญญา/ ปวส.	104.65					-	.11
ปริญญาตรีขึ้นไป	100.62						-

หมายเหตุ: * $p \leq .05$ (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตารางที่ 4-12 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรการบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นกับปริญญาตรีขึ้นไป โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีคุณภาพชีวิตดีกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

สมมติฐานการวิจัยที่ 4 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรการบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	\bar{X}	SD
โสด	172	105.08	9.92
สมรส	206	102.55	10.36
หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	22	109.50	6.53

จากตารางที่ 4-13 พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่ มีคุณภาพชีวิตดีที่สุดในกลุ่ม และพบว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรสมีคุณภาพชีวิตต่ำที่สุดในกลุ่ม

ตารางที่ 4-14 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส
(n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	1296.70	648.35	6.47	.00*
ภายในกลุ่ม	397	39781.99	100.20		
รวม	399	41078.69			

หมายเหตุ: * $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-14 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ยอมรับสมมติฐานการวิจัย และทำการทดสอบรายคู่ (Post hoc) ดังนี้

ตารางที่ 4-15 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	\bar{X}	โสด	สมรส	หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่
โสด	105.08	-	.06	-.14
สมรส	102.55		-	-.21*
หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่	109.50			-

หมายเหตุ: * $p \leq .05$ (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตารางที่ 4-15 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน 1 คู่ คือ สถานภาพสมรสกับสถานภาพหม้าย/ หย่า /แยกกันอยู่ โดยประชาชนที่มีสถานภาพหม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่ มีคุณภาพชีวิตดีกว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแล้ว

สมมติฐานการวิจัยที่ 5 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	\bar{X}	SD
1-2 คน	98	103.72	10.27
3-4 คน	191	103.24	9.86
5 คนขึ้นไป	111	105.63	10.40

จากตารางที่ 4-16 พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คนขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด และพบว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน มีคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-17 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนสมาชิก
ในครอบครัว (n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	414.11	207.05	2.02	.13
ภายในกลุ่ม	397	40664.58	102.43		
รวม	399	41078.69			

จากตารางที่ 4-17 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 6 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	\bar{X}	SD
ตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา	150	106.14	10.52
10,001-20,000 บาท	169	103.02	10.31
20,001-30,000 บาท	67	101.64	8.37
ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	14	104.92	7.95

จากตารางที่ 4-18 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา มีคุณภาพชีวิตดีที่สุด และพบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท มีคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-19 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน (n = 400)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	1232.40	410.80	4.08	.00*
ภายในกลุ่ม	396	39846.29	100.62		
รวม	399	41078.69			

หมายเหตุ: *p. ≤ .05

จากตารางที่ 4-19 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีคุณภาพชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ขอมรับสมมติฐานการวิจัย และทำการทดสอบรายคู่ (Post hoc) ดังนี้

ตารางที่ 4-20 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	ตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา	10,001- 20,000 บาท	20,001- 30,000 บาท	ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป
ตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา	106.14	-	.10	.16*	.04
10,001-20,000 บาท	103.02		-	.05	-.03
20,001-30,000 บาท	101.64			-	-.08
ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	104.92				-

หมายเหตุ: *p ≤ .05 (นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตารางที่ 4-20 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน จำนวน 1 คู่ คือ

รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา กับรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท โดยประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา มีคุณภาพชีวิตดีกว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท

สมมติฐานการวิจัยที่ 7 ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีชุมชนที่อาศัยอยู่ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามชุมชนที่อาศัยอยู่

หมู่ที่อาศัย	จำนวน	\bar{X}	SD
หมู่ที่ 1 บ้านรางตาสอน	17	104.70	7.11
หมู่ที่ 2 บ้านคลองเจริญวัย	54	101.77	10.67
หมู่ที่ 3 บ้านเสมขาว	64	103.90	9.27
หมู่ที่ 4 บ้านคลองลาดกระจุย	30	102.46	9.71
หมู่ที่ 5 บ้านคลองตาเอี่ยม	39	107.92	7.39
หมู่ที่ 6 บ้านสองคลอง	82	103.95	12.41
หมู่ที่ 7 บ้านคลองปีกกา	33	105.06	8.92
หมู่ที่ 8 บ้านคลองขุดใหม่	53	103.56	10.21
หมู่ที่ 9 บ้านหงษ์ทอง	21	102.66	8.02
หมู่ที่ 10 บ้านสีผึ้ง	7	109.42	12.92

จากตารางที่ 4-21 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 10 บ้านสีผึ้ง มีคุณภาพชีวิตดีที่สุด และพบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ที่หมู่ที่ 2 บ้านคลองเจริญวัย มีคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-22 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามชุมชนที่อาศัย (n = 400)

	Statistic	df1	df2	Sig.
Welch	1.501	9	85.967	.160
Brown-forsythe	1.316	9	158.131	.232

หมายเหตุ: F = 1.213, Sig. = .184

จากตารางที่ 4-22 จากการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวน พบว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด คือ Levene's test มีค่า $*p. < .05$ ดังนั้น จึงใช้ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่า Brown-forsythe และค่า Welch พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วย F-test ดังนั้น ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4-23 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. ประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
2. ประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
3. ประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย
4. ประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4-23 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
5. ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีจำนวนสมาชิก ในครอบครัวต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย
6. ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐานการวิจัย
7. ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีชุมชนที่อาศัยอยู่ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ชุมชนที่อยู่อาศัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยสถิติ F-test และเมื่อพบความแตกต่างรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธี Scheffe นอกจากสถานการณ์ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของ F-test จะเลือกใช้สถิติ Welch และ Brown-firsythe ในการทดสอบ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปผลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีสถานภาพการสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท และส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 6 ตามลำดับ

2. ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตดี เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

- 2.1 ด้านร่างกาย พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง โดยข้อ การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัวทำให้ไม่สามารถทำในในสิ่งที่ต้องการได้ มีความเห็นสูงสุด ร้อยละ 27.75 รองลงมาคือ มีกำลัง

เพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันใหม่ (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน) ร้อยละ 26.00 และมีความพอใจกับสุขภาพในปัจจุบัน ร้อยละ 22.00

2.2 ด้านจิตใจ พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง โดยข้อยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ มีความเห็นสูงสุด ร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ รู้สึกพอใจที่สามารถทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน ร้อยละ 30.00 และรู้สึกพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) ร้อยละ 28.50

2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง โดยข้อพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา มีความเห็นสูงสุด ร้อยละ 29.50 รองลงมาคือ พอลงกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ ร้อยละ 27.75 และมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น ร้อยละ 26.00

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง โดยข้อสภาพแวดล้อมมากต่อสุขภาพมาก มีความเห็นสูงสุด ร้อยละ 35.00 รองลงมาคือ รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย ร้อยละ 29.50 และพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน ร้อยละ 25.75

3. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และชุมชนที่อาศัยอยู่ต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตดี ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชน มีความพอใจกับการนอนหลับ มีความพอใจกับสุขภาพในปัจจุบัน และมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆ ในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน) มีความรู้สึกพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) สามารถมีวิธีการช่องทางในการแก้ไขปัญหาชีวิตได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ชันโท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของ

ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี และสามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านร่างกาย พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนมีความพอใจกับการนอนหลับ มีความพอใจกับสุขภาพในปัจจุบัน และมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์อรุณ สมภู (2552) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ดัชนีชี้วัดขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) เป็นเครื่องมือในการศึกษาซึ่งประกอบด้วยคุณภาพชีวิต 4 องค์ประกอบ คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับที่ดี

1.2 คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านจิตใจ พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง มีความรู้สึกพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวลบ่อย และพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ชัน โท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี โดยคุณภาพชีวิตในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีสามอันดับแรก คือ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ และด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม

1.3 คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมา พอดีกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้ พอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็นในปัจจุบัน และรู้สึกว่ามีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอาบบุญ คำทิพย์ (2555) ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่พบว่า ตัวแปรด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ด้านสวัสดิการสังคม ด้านความมั่นคง

ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยการอยู่อาศัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านชีวิตชุมชน ชุมชน มีนัยสำคัญทางสถิติต่อระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

1.4 คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนสภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพมาก พอใจกับการเดินทางความสะดวกสบายของการคมนาคม มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ในระดับดี และพอใจในชีวิตทางเพศ ตามอัตภาพ เช่น เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยตัวเองหรือ การมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ชันโท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี โดยคุณภาพชีวิตในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ และด้านสัมพันธภาพทางสังคม

2. การอภิปรายผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามสถานภาพส่วนบุคคล เป็นดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนที่มีเพศต่างกันก็สามารถเข้าถึงการบริการสาธารณสุขที่ดูแลด้านร่างกายได้ดี สะดวกเช่นเดียวกัน รวมถึงชุมชนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อการผ่อนคลายแก่ประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ทำให้ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ชันโท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา” ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีเพศ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนทุกช่วงวัยสามารถมีกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน ได้รับความสะดวกสบายจากการคมนาคม มีสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี ทำให้ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ

สาวตรี เมืองมุงคุณ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ มีผลทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง มีคุณภาพชีวิตต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชน ความคาดหวังของประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่สูงมีมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาน้อย ทำให้ไม่ค่อยพอใจกับคุณภาพชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของตนเอง ทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวตรี เมืองมุงคุณ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ มีผลทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง มีคุณภาพชีวิตต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนการมีสถานภาพที่ต่างกัน ทำให้มีการแบกรับภาระค่าใช้จ่ายหรือการดูแลบุคคลในครอบครัวแตกต่างกันออกไป เช่น คน โสดจะมีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างดีเนื่องจากไม่มีภาระค่าใช้จ่าย เมื่อเทียบกับคนสมรส มีครอบครัวแล้วหรือคนหม้าย หย่าร้าง ทำให้ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรส ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ขันโท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ที่มีเพศ สถานภาพการสมรส และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

2.5 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนสามารถมีกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน ได้รับความสะดวกสบายจากการคมนาคม มีสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี รวมถึงการที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มากนัก ทำให้การดูแลค่อนข้างทั่วถึง ทำให้ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ขันโท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิต

ของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีอายุจำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2.6 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนที่มีรายได้น้อยทำให้ค่าใช้จ่ายไม่ค่อยเพียงพอกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันเมื่อเทียบกับผู้ที่มีรายได้ค่อนข้างสูง ทำให้ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ชันโท (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีอายุจำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2.7 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามชุมชนที่อาศัย พบว่า ประชาชนที่มีชุมชนที่อาศัยต่างกันมีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนการดูแลของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรม ส่งเสริม อำนวยความสะดวก การจัดการระบบสาธารณสุขที่เพียงพอและเหมาะสมแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนที่มีชุมชนที่อาศัยต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาวิตรี เมืองมุงคุณ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชุมชนที่อาศัยของประชาชน มีผลทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง มีคุณภาพชีวิตไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพัฒนาจิตใจให้เป็นสุขและส่งเสริมสุขภาพจิตในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้แก่ครอบครัว เป็นต้น

1.2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมอบนโยบายชุมชนสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานภายใน อบต. โดยเปิดโอกาสให้ภาคส่วนประชาชนทุกกลุ่มได้เข้าร่วมทุกกระบวนการ ตั้งแต่กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ จนกระทั่งประเมินผลกิจกรรม ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิต น้อยที่สุดเป็นอันดับที่สอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเน้นนโยบายรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

2.2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรสนับสนุนนโยบายบ้านน่าอยู่เมืองน่าอยู่ โดยสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาด้านกายภาพ ปรับภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่อาศัย เช่น สร้างสถานที่ออกกำลังกายชุมชน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะ ดังนี้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนกับผู้นำชุมชน ควรจัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจให้เป็นสุขและส่งเสริมสุขภาพจิตในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาอาชีพให้กับเด็กที่ไม่เรียนต่อม.ปลาย กิจกรรมสร้างรายได้เสริมให้กับแม่บ้านและผู้สูงอายุที่อยู่บ้าน เป็นต้น

1.2 ผู้นำชุมชน ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับประชาชนและประสานงานให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ประชาคม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสะท้อนความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. จากผลการศึกษา คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิต น้อยที่สุดเป็นอันดับที่สอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ผู้นำชุมชนร่วมกับหน่วยงานภายใน อบต. ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดเวทีให้ประชาชนมาร่วมกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดชุมชนให้น่าอยู่อาศัยและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ต้องเป็นเวทีที่ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วยกัน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรปรับปรุงแบบการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากประชาชน และนำมาเป็นข้อมูลประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาในประเด็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่นี้ โดยการไปสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้กำหนดนโยบาย และผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการต่อยอดความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กิตติ ประพิตรไพศาล. (2550). การศึกษาคุณภาพชีวิตของกำลังพลนายทหารชั้นประทวนกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ จังหวัดปราจีนบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจษฎา บุญทา. (2545). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยยะ วิทลหิธร. (2534). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลโยธะการ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชิดชัย สนั่นเสียง. (2529). การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐวัฒน์ ชันโท. (2557). คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพย์อรุณ สมภู. (2552). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชาสังคมวิทยา, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธัญญา ศรีตุลากร. (2546). คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ: ศึกษากรณีโรงพยาบาลยะลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิพนธ์ คันทเสวี. (2541). คุณภาพชีวิตกำลังคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ: พิษณุการพิมพ์.
- นิสารัตน์ ศิลปเดช. (2540). ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิษณุการพิมพ์.
- ปกรณ วามวานิชย์. (2553). คุณภาพชีวิตของประชาชน กรณีศึกษา: ตำบลวารินชำราบและตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- ปราชญา กล้าผจญ. (2545). *คุณภาพชีวิตของมนุษย์ นักบริหารกับการออกกำลังกาย*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- พรรณภา ฝั่งผดุง. (2540). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนแออัด: ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนแออัดคลองเตย*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ □.
- มานิช ณรงค์เพชร. (2548). *ความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม เขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ยุพา อุดมศักดิ์. (2516). *แนวความคิด หลักการ และวิธีการทางประชากรศึกษา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). *หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: ไทย-อนุเคราะห์ไทย.
- วรรณภา กุมารจันทร์. (2543). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบน*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิฑูรย์ เดโช. (2541). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ: กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจภูธรที่ปฏิบัติราชการในจังหวัดระนอง*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วินัย อำดวง. (2553). *คุณภาพชีวิตของประชาชนชุมชนสะพานสามตำบลท้ายบ้าน อำเภอมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2544). *การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเมือง พลังฤทธิ์. (2552). *วิจัยคุณภาพชีวิตประชากร*. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพล ประดับผล. (2548). *คุณภาพชีวิตหลังการปฏิรูประบบราชการของข้าราชการทหารชั้นประทวน: ศึกษากรณีกองพันทหารช่างที่ 2 รักษาพระองค์*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สามารถ สง่างาม. (2554). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอลำลูกกา จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สาวิตรี เมืองมุงคุณ. (2551). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเนินสูง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักทะเบียนราษฎร์อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2557). *สถิติประชากร*. ฉะเชิงเทรา: สำนักทะเบียนราษฎร์อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.
- สำเร็จ แห้งกระโทก และรุจิรา มังคะศิริ. (2545). *ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุขศรี สงวนศักดิ์. (2552). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. กรุงเทพฯ: กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุพรรณิ ไชยอำพร และสนิธ สมัครการ. (2538). *คุณภาพชีวิตของคนไทยเปรียบเทียบกับระหว่างเมืองกับชนบท*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2525). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล, วิวรรธน์ ตันติวิวัฒน์กุล, วนิดา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิต วงศ์สุวรรณ และราณี พรหมานะจรัสกุล. (2540). *เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด*. เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- แสงระวี ทองศรีเกตุ. (2556). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านปิยะมิตร 1 ตำบลเนาะแมเราะ อำเภอบะตัง จังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง. (2557). *รายงานผลการสำรวจเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง*. ฉะเชิงเทรา: องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง.
- อาบุญญ คำทิพย์. (2555). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- Flanagan, J. (1978). A research approach to improving our quality of life. *American Psychologist*, 13, 138-147.
- Meeberg, G. A. (1993). Quality of life: A concept analysis. *Journal Advanced Nursing*, 18(1), 32-38.
- UNESCO. (1980). Evaluating the quality of life in belgium. *Social Indicator Research*, 8, 312.
- WHOQOL Group. (1996). *WHOQOL-BREF introduction, administration, scoring and generic version of assessment*. Geneva: WHOQOL Group.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Zhan, L. (1992). Quality of life: Conceptual and measurement issues. *Journal of Advance Nursing*, 17, 795-800.

ภาคผนวก

แบบทดสอบเพื่อวิจัย

เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษา เรื่อง คุณภาพชีวิตประชาชนในเขตพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและนำผลมาเปรียบเทียบกับคุณภาพชีวิตที่มีปัจจัย ส่วนบุคคลที่ต่างกัน
โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อจะนำผลที่ได้ไปใช้ในงานวิจัยเท่านั้น
จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ข้อมูล

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตรงกับสภาพของที่ท่านเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ตั้งแต่ 30 ปีลงมา

2. อายุ 31-40 ปี

3. อายุ 41-50 ปี

4. อายุ 51-60 ปี

5. ตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

1. โสด

2. สมรส

3. หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

1. ไม่ได้เรียน 2. ประถมศึกษา
3. มัธยมศึกษาตอนต้น 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.
5. อนุปริญญา/ ปวส. 6. ปริญญาตรีขึ้นไป

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

1. 1-2 คน 2. 3-4 คน
3. 5 คนขึ้นไป

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา 2. 10,001-20,000 บาท
3. 20,001-30,000 บาท 4. ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป

7. หมู่บ้านที่อาศัย

1. หมู่ที่ 1 บ้านรางตาสอน
2. หมู่ที่ 2 บ้านคลองเจริญวัย
3. หมู่ที่ 3 บ้านเสมขาว
4. หมู่ที่ 4 บ้านคลองลาดกระจัด
5. หมู่ที่ 5 บ้านคลองตาเอี่ยม
6. หมู่ที่ 6 บ้านสองคลอง
7. หมู่ที่ 7 บ้านคลองปึกกา
8. หมู่ที่ 8 บ้านคลองขุดใหม่
9. หมู่ที่ 9 บ้านหงษ์ทอง
10. หมู่ที่ 10 บ้านสีลัง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง
อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้

ข้อ	ปัจจัยชีวิตระดับคุณภาพ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
ด้านร่างกาย						
1	ท่านพอใจกับสุขภาพของท่านในตอนนี้เพียงใด					
2	การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ ต้องการมากนักน้อยเพียงใด					
3	ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน ไหม (ทั้งเรื่องงาน หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)					
4	ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากนักน้อย เพียงใด					
ด้านจิตใจ						
5	ท่านรู้สึกพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด					
6	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด					
7	ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยแค่ไหน					
8	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม					
9	ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน					
10	ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถ ทำอะไร ๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน					
11	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากนักน้อย เพียงใด เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ ในแต่ละวัน					

ข้อ	ปัจจัยชี้วัดระดับคุณภาพ	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
12	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด					
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม						
13	ท่านพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน					
14	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อนๆ ญาติๆ แค่ไหน					
15	ท่านรู้สึกว่าคุณชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในแต่ละวัน					
16	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด					
17	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด					
18	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตาม ความจำเป็นเพียงใด					
19	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตแต่ละวัน มากน้อยเพียงใด					
20	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดร่วมกับเพื่อนบ้านมากน้อยเพียงใด					
ด้านสิ่งแวดล้อม						
21	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่านมากน้อยเพียงใด					
22	ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด					
23	ท่านรู้สึกว่าคุณชีวิตท่านมีความหมายมากน้อยแค่ไหน					

ข้อ	ปัจจัยชีวิตระดับคุณภาพ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
24	ท่านสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดีเพียงใด					
25	ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านแค่ไหน? (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยตัวเองหรือ การมีเพศสัมพันธ์)					
26	ท่านคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต (ชีวิตความเป็นอยู่) อยู่ในระดับใด					